

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LAISVĖS ATĖMIMO VIETŲ LIGONINĘ IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2018-03-05 Nr. 4D-2017/1-1528
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Laisvės atėmimo vietų ligoninės (toliau vadinama – LAVL) ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama – KD) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai pažeidus Pareiškėjo teisę susipažinti su įrašais savo medicinos dokumentuose (toliau vadinama – Skundas).

2. Skunde nurodoma, kad 2017 m. liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais Pareiškėjas ne kartą kreipėsi į LAVL prašydamas pateikti 2017 m. liepos 19 d. jo sveikatos būklės patikrinimo akto Nr. 60-9 ir Gydytojų konsultacinės komisijos sprendimo dėl galimybės pagal jo sveikatos būklę atlikti tolesnę bausmę kopijas, tačiau šios kopijos Pareiškėjui nebuvo pateiktos, atsakymuose į jo kreipimusis teigiama, kad to negalima padaryti, nes dokumentai yra išsiųsti į Šiaulių apygardos teismą arba yra pas darbuotoją, kuri šiuo metu atostogauja; LAVL pareigūnų veiksmus (neveikimą) Pareiškėjas apskundė KD, tačiau pažeidimų nebuvo nustatyta. Pareiškėjo nuomone, jam pateikti LAVL ir KD atsakymai yra neteisėti ir nepagrįsti, o prašomų dokumentų kopijų nepateikimas užkirto jam kelią pasinaudoti dėl jo priimtų sprendimų apskundimo teise.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2017 m. spalio 31 d. raštu Nr. 4D-2017/1-1528/3D-3185 kreipėsi į LAVL, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2018 m. vasario 8 d. Seimo kontrolierius gavo 2018 m. vasario 7 d. LAVL raštą Nr. S-661.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

4.1. 2017 m. balandžio 12 d. LAVL gavo 2017 m. balandžio 12 d. Šiaulių apygardos teismo nutartį, kuria buvo įpareigota teismui pateikti Pareiškėjo sveikatos būklės patikrinimo aktą ir Gydytojų konsultacinės komisijos (toliau vadinama – GKK) išvadą dėl pacientui nustatytos [duomenys neskelbiami];

4.2. 2017 m. gegužės 18 d. Pareiškėjas atvyko į LAVL;

4.3. 2017 m. gegužės 30 d. įvyko GKK posėdis, kurio metu nuspręsta, kad trūksta

duomenų dėl [duomenys neskelbiami] diagnozės patvirtinimo, todėl Pareiškėjui buvo paskirtos papildomos gydytojų konsultacijos;

4.4. 2017 m. birželio 6 d. Pareiškėją LAVL konsultavo [duomenys neskelbiami];

4.5. 2017 m. liepos 5 d. Pareiškėjas kreipėsi į LAVL direktorių prašydamas jam pateikti jo sveikatos būklės patikrinimo akto ir GKK išvados kopijas;

4.6. 2017 m. liepos 18 d. GKK komisijos nariai, įvertinę gydytojų pateiktas išvadas, nusprendė, kad paciento sveikatos būklė neatitinka Nuteistųjų, susirgusių sunkia nepagydoma ar psichikos liga, sveikatos būklės patikrinimo tvarkos aprašo, patvirtinto 2013 m. gruodžio 27 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministrų įsakymu Nr. 1R-308/V-1247, VI skyriaus 23, 24 punktuose nurodytų ligų;

4.7. 2017 m. liepos 19 d. Pareiškėjo sveikatos būklės patikrinimo aktas ir GKK išvada buvo išsiųsti Šiaulių apygardos teismui; *šių dokumentų kopijos nebuvo padarytos ir LAVL nebuvo saugomos*;

4.8. 2017 m. liepos 24 d. Pareiškėjas pakartotinai kreipėsi dėl jo sveikatos būklės patikrinimo akto ir GKK išvados kopijų pateikimo; kartu su kreipimusi pateikė mokėjimo pavidimo kopiją, įrodančią, kad jis sumokėjo už minėtų kopijų parengimą;

4.9. 2017 m. rugpjūčio 9 d. raštu Nr. 7-840 LAVL Pareiškėjui atsakė į 2017 m. liepos 5 d. kreipimąsi, atsakyme nurodydama, kad sveikatos būklės patikrinimo aktas ir GKK išvada 2017 m. liepos 19 d. buvo išsiųsti Šiaulių apygardos teismui, todėl Pareiškėjo pageidaujamos dokumentų kopijos jam nebus pateiktos;

4.10. 2017 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 7-928 LAVL atsakė į 2017 m. liepos 24 d. Pareiškėjo kreipimąsi; atsakyme nurodoma, kad GKK išvada yra saugoma pas GKK pirmininkę, kuri atostogauja iki 2017 m. rugsėjo 22 d., todėl šios išvados kopijos pateikimo klausimas bus sprendžiamas vėliau, t. y., po 2017 m. rugsėjo 22 dienos.

5. Seimo kontrolierius 2017 m. spalio 31 d. raštu Nr. 4D-2017/1-1528/3D-3186 kreipėsi į KD, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2017 m. gruodžio 1 d. Seimo kontrolierius gavo 2017 m. lapkričio 29 d. KD raštą Nr. 1S-4535.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

5.1. 2017 m. rugpjūčio 21 d. Pareiškėjas kreipėsi į KD dėl LAVL pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai atsisakant jam pateikti jo sveikatos būklės patikrinimo akto ir GKK išvados kopijas; kreipimesi Pareiškėjas nurodė, kad už kopijų pateikimą jis sumokėjo;

5.2. 2017 m. rugsėjo 14 d. raštu Nr. 2S-5737 KD atsakė į 2017 m. rugpjūčio 21 d. Pareiškėjo kreipimąsi; atsakyme nurodoma, kad atlikus tyrimą nustatyta, jog „[...] LAVL administracija Jums atsakė [2017 m. rugpjūčio 9 d. LAVL atsakymas Nr. 7-840 į 2017 m. liepos 5 d. Pareiškėjo kreipimąsi] pakankamai aiškiai ir motyvuotai, kodėl pirmiau minėto akto [Pareiškėjo sveikatos būklės patikrinimo akto] kopija Jums nebuvo parengta“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta), o pinigai už kopijos parengimą Pareiškėjui gražinti 2017 m. liepos 26 d. pavidimu.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

6. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo (toliau vadinama – PTŽSAĮ):

6.1. 7 straipsnis „Teisė susipažinti su įrašais savo medicinos dokumentuose“ – „1. Paciento pageidavimu jam turi būti pateikti jo medicinos dokumentai. Šiame straipsnyje nurodytų medicinos dokumentų pateikimas pacientui gali būti ribojamas, jeigu juose esanti informacija pakenktų paciento sveikatai ar sukeltų pavojų jo gyvybei. Sprendimą neišduoti pacientui medicinos dokumentų priima gydantis gydytojas. [...] 5. [...], pacientui pageidaujant, jo lėšomis sveikatos priežiūros įstaiga privalo padaryti ir išduoti sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintas paciento

medicinos dokumentų kopijas, taip pat išduoti diagnozės ir gydymo aprašymus. Ši paciento teisė gali būti ribojama tik Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka“;

6.2. 23 straipsnis „Teisė skųstis“ – „1. Šis straipsnis nustato pacientų skundų, *nesusijusių* su žalos atlyginimu, pateikimo ir nagrinėjimo tvarką. 2. Pacientas, manydamas, kad yra pažeistos jo teisės, sveikatos priežiūros įstaigai, kurioje, jo manymu, buvo pažeistos jo teisės, turi teisę pateikti skundą, laikydamasis šiame įstatyme nustatyto pacientų skundų nagrinėjimo tvarkos turinio ir formos reikalavimų. [...] 7. Sveikatos priežiūros įstaiga, gavusi paciento skundą, privalo jį išnagrinėti ir raštu pranešti pacientui nagrinėjimo rezultatus ne vėliau kaip per 20 darbo dienų.“

7. Nuteistųjų, susirgusių sunkia nepagydoma ar psichikos liga, sveikatos būklės patikrinimo tvarkos aprašo, patvirtinto 2013 m. gruodžio 27 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ir sveikatos apsaugos ministrų įsakymu Nr. 1R-308/V-1247 (toliau vadinama – Aprašas) (teisės akto redakcija, galiojusi nuo 2017 m. gegužės 3 d. iki 2017 m. spalio 5 d.):

16 punktas – „[...] Sveikatos būklės patikrinimo aktas su įrašytu GKK sprendimu pateikiamas Laisvės atėmimo vietų ligoninės vadovui.“

8. Aprašo (teisės akto redakcija, įsigaliojusi nuo 2017 m. spalio 6 d.):

16 punktas – „[...] Sveikatos būklės patikrinimo aktas su įrašytu GKK sprendimu pateikiamas Laisvės atėmimo vietų ligoninės vadovui. Sveikatos būklės patikrinimo akto kopija nuteistajam įteikiama akto surašymo dieną.“

Tyrimo išvados

9. Skunde nurodoma, kad Pareiškėjas ne kartą kreipėsi į LAVL prašydamas pateikti jo medicinos dokumentų kopijas, tačiau šie prašymai nebuvo patenkinti, o KD nesiėmė jokių priemonių galimai pažeistoms Pareiškėjo teisėms apginti.

10. Sveikatos priežiūros įstaigos paciento teisė susipažinti su įrašais savo medicininiuose dokumentuose įtvirtinta PTŽSAĮ 7 straipsnio 1 dalyje, (pagal šio straipsnio 5 dalį) pacientas turi teisę reikalauti, kad sveikatos priežiūros įstaiga jo lėšomis padarytų ir išduotų sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintas paciento medicinos dokumentų kopijas, taip pat išduotų diagnozės ir gydymo aprašymus. Ši paciento teisė gali būti ribojama tik Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Taip pat pabrėžtina, kad PTŽSAĮ 23 straipsnyje nustatyta pacientų teisė pateikti skundus, nesusijusius su žalos atlyginimu, sveikatos priežiūros įstaigai, o pagal 23 straipsnio 7 dalį – sveikatos priežiūros įstaiga, gavusi tokį paciento skundą, privalo jį išnagrinėti ir raštu pranešti pacientui nagrinėjimo rezultatus ne vėliau kaip per 20 darbo dienų.

Nagrinėjamu atveju toks teisinis reglamentavimas reiškia, kad Pareiškėjui pateikus prašymą susipažinti su įrašais jo medicininiuose dokumentuose, padarant jų kopijas, LAVL turėjo pareigą vertinti, ar yra teisės aktų nustatyti pagrindai netenkinti šio prašymo, t. y., ar Pareiškėjo pageidaujamuose gauti medicinos dokumentuose esanti informacija pakenktų jo sveikatai / sukeltų pavojų jo gyvybei (šios pažymos 6.1 punktas). Jei šios aplinkybės nebuvo nustatytos, LAVL privalėjo pateikti Pareiškėjo prašomų medicinos dokumentų kopijas; jeigu jos buvo nustatytos, LAVL turėjo per 20 darbo dienų raštu informuoti Pareiškėją apie priimtą sprendimą netenkinti jo prašymo, paaiškinti tokio sprendimo priėmimo priežastis ir motyvus bei pateikti kitą Pareiškėjo teisių gynybai aktualią informaciją.

11. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2017 m. liepos 5 d. ir pakartotinai 2017 m. liepos 24 d. Pareiškėjas kreipėsi į LAVL direktorių prašydamas pateikti jo sveikatos būklės patikrinimo akto ir GKK išvados kopijas. 2017 m. rugpjūčio 9 d. LAVL Pareiškėjui atsakė į jo 2017 m. liepos 5 d. prašymą; atsakyme nurodė, kad Pareiškėjo prašymas nebus tenkinamas, nes jo

pageidaujami dokumentai 2017 m. liepos 19 d. buvo išsiųsti Šiaulių apygardos teismui. 2017 m. rugsėjo 13 d. LAVL raštu atsakė į 2017 m. liepos 24 d. Pareiškėjo kreipimąsi; atsakyme nurodoma, kad GKK išvada yra saugoma pas GKK pirmininkę, kuri atostogauja iki 2017 m. rugsėjo 22 d., todėl šios išvados kopijos pateikimo klausimas bus sprendžiamas vėliau, t. y., po 2017 m. rugsėjo 22 d. Šie LAVL atsakymai Pareiškėjui vertintini kaip neatitinkantys teisės aktų reikalavimų ir pažeidžiantys Pareiškėjo teisę susipažinti su įrašais savo medicininiuose dokumentuose, nes:

11.1. LAVL, gavusi Pareiškėjo prašymus, nesilaikė PTŽSAI nustatytų reikalavimų ir netyrė, ar yra teisės aktų nustatyti pagrindai netenkinti šių prašymų, t. y., ar Pareiškėjo pageidaujamuose gauti medicinos dokumentuose esanti informacija pakenktų jo sveikatai / sukeltų pavojų jo gyvybei;

11.2. LAVL atsisakė tenkinti minėtus prašymus PTŽSAI nenustatytais pagrindais ir motyvais, t. y., medicininiai Pareiškėjo dokumentai yra išsiųsti į teismą, o jų kopijos, pagal LAVL pareigūnų paaiškinimus, pateiktus Seimo kontrolieriui, LAVL nėra saugomos; Pareiškėjo medicininiai dokumentai yra saugomi pas GKK pirmininkę, kuri tuo metu atostogavo; *Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį, kad LAVL atsakymuose nurodytos aplinkybės prieštarauja viena kitai, t. y., pirmiausia nurodyta, kad Pareiškėjo medicininių dokumentų kopijos LAVL nėra saugomos, o vėliau teigiama, kad Pareiškėjo medicininiai dokumentai yra saugomi pas LAVL darbuotoją (GKK pirmininkę);*

11.3. atsakymai Pareiškėjui pateikti pažeidžiant 20 darbo dienų terminą, t. y., į 2017 m. liepos 5 d. Pareiškėjo prašymą turėjo būti atsakyta iki 2017 m. rugpjūčio 3 d., o LAVL Pareiškėjui atsakė 2017 m. rugpjūčio 9 d.; į 2017 m. liepos 24 d. Pareiškėjo prašymą turėjo būti atsakyta iki 2017 m. rugpjūčio 22 d., o LAVL Pareiškėjui atsakė 2017 m. rugsėjo 13 d.;

11.4. nėra aišku, dėl kokių objektyvių priežasčių negalėjo būti patenkintas 2017 m. liepos 5 d. Pareiškėjo prašymas, kai visi minėtame prašyme nurodyti medicininiai dokumentai buvo parengti 2017 m. liepos 18 d. (šios pažymos 4.6 punktą) ir LAVL buvo saugomi bent jau iki 2017 m. liepos 19 d. (išsiuntimo į teismą dienos);

11.5. abejonių kelia ir 2017 m. liepos 24 d. Pareiškėjo prašymo netenkinimo priežastis, t. y., GKK pirmininkės, saugančios Pareiškėjo medicininius dokumentus, atostogos. Ar šiuo atveju Pareiškėjo prašomų medicininių dokumentų kopijų negalėjo parengti kitas LAVL darbuotojas, pavaduojantis GKK pirmininkę?

12. Skundo tyrimo metu taip pat nustatyta, kad 2017 m. rugpjūčio 21 d. Pareiškėjas kreipėsi į KD dėl LAVL pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai atsisakant jam pateikti jo sveikatos būklės patikrinimo akto ir GKK išvados kopijas; kreipimesi Pareiškėjas nurodė, kad už kopijų pateikimą jis sumokėjo; 2017 m. rugsėjo 14 d. KD raštu atsakė į šį Pareiškėjo kreipimąsi; atsakyme nurodoma, kad atlikus tyrimą nustatyta, jog LAVL administracija pakankamai aiškiai ir motyvuotai atsakė, kodėl jo medicininių dokumentų kopijos jam nebuvo pateiktos, o pinigai už kopijos parengimą Pareiškėjui gražinti 2017 m. liepos 26 d. pavedimu. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad KD pareigūnai nesiaiškino, koks teisinis reglamentavimas yra aktualus susidariusios situacijos atveju, ar LAVL pagrįstai ir laikydamasi teisės aktų reikalavimų netenkino Pareiškėjo prašymo, dėl kokių priežasčių buvo pažeistas teisės aktuose nustatytas terminas LAVL atsakymui pateikti, kodėl negalėjo būti patenkintas 2017 m. liepos 5 d. Pareiškėjo prašymas, kai visi minėtame prašyme nurodyti medicininiai dokumentai buvo parengti 2017 m. liepos 18 d. ir LAVL saugomi bent jau iki 2017 m. liepos 19 d. (išsiuntimo į teismą dienos). Taigi KD formaliai išnagrinėjo asmens skundą ir nesiėmė priemonių Pareiškėjo pažeistai teisei susipažinti su įrašais savo medicininiuose dokumentuose apginti.

13. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas dėl LAVL ir KD pareigūnų veiksmų (neveikimo), pažeidus Pareiškėjo teisę susipažinti su įrašais savo medicinos dokumentuose, yra pagrįstas.

Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2017 m. spalio 6 d. sveikatos būklės patikrinimo akto kopijos įteikimas nuteistajam tapo privalomas (šios pažymos 7, 8 punktai), todėl Seimo kontrolierius vertina, kad pasikeitusiu teisiniu reglamentavimu yra užkirstas kelias ateityje atsirasti šioje pažymoje konstatuotam žmogaus teisių pažeidimui ir teikti rekomendacijas šiuo klausimu netikslinga. Visgi, siekiant išvengti situacijų, susijusių su pažeidžiama asmenų teise susipažinti su kitokio pobūdžio įrašais savo medicininiuose dokumentuose, t. y., ne su sveikatos būklės patikrinimo aktu, LAVL direktoriui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje šioje pažymoje nagrinėti klausimai būtų sprendžiami vadovaujantis PTŽSAĮ nuostatomis.

KD direktoriui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjų skundų tyrimai būtų atliekami atidžiai, įvertinant visas skunde nurodytas aplinkybes, ir jų metu iškilę klausimai, susiję su žmogaus teisių pažeidimais, būtų nedelsiant sprendžiami.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundą dėl LAVL ir KD pareigūnų veiksmų (neveikimo), pažeidus jo teisę susipažinti su įrašais savo medicinos dokumentuose, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius LAVL direktoriui rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje klausimai, susiję su asmenų teise susipažinti su įrašais savo medicininiuose dokumentuose, būtų sprendžiami vadovaujantis PTŽSAĮ nuostatomis.

16. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius KD direktoriui Robertui Krikštaponiui rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjų skundų tyrimai būtų atliekami atidžiai, įvertinant visas skunde nurodytas aplinkybes, ir jų metu iškilę klausimai, susiję su žmogaus teisių pažeidimais, būtų nedelsiant sprendžiami.

17. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

18. 2018 m. sausio 12 d. Seimo kontrolierius, nagrinėdamas Pareiškėjo skundą dėl LAVL pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai neleidžiant jam sugrįžti į Alytaus pataisos namus ir neužtikrinant tinkamo maitinimo, laikymo sąlygų bei sveikatos priežiūros (skundo Nr. 4D-2018/1-8/3D-79), buvo informuotas, kad Pareiškėjas atliko bausmę ir šiuo metu yra išleistas į laisvę, o jo adresas korespondencijai yra nežinomas. Pareiškėjas naujo adreso nepateikė ir Seimo kontrolieriui. Dėl šios priežasties **ši pažyma Pareiškėjui nesiunčiama.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas